

**НАЦИОНАЛНА НАУЧНА ПРОГРАМА
КУЛТУРНОИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО, НАЦИОНАЛНА ПАМЕТ И ПРОГРЕС НА
ОБЩЕСТВОТО (КИННПО)**

1. НЕОБХОДИМОСТ ОТ ПРОГРАМАТА

Националната научна програма „Културноисторическо наследство, национална памет и прогрес на обществото“ отговаря на необходимостта от целенасочена работа за съхранение, поддържане и разпространение на българското културноисторическо наследство, за запазване на националното самосъзнание и родовата памет на българите в контекста на глобализацията.

Културноисторическо наследство на България като част от това на Европа и света е важна предпоставка за развитието на обществото и ключов фактор за насърчаване на социалната активност, за създаване на пиетет към националните традиции и на съзнание за значимостта на националните културни ценности.

2. ОБЩЕСТВЕНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА КЪМ КОИТО Е НАСОЧЕНА ПРОГРАМАТА:

- обновяване и разширяването на знанията за изучаване на българския език, българската литература, изкуство и култура, българската история, археологията на българските земи, българската етнография и фолклор и

- необходимостта от предаване на тези знания с цел изграждането на общество на знанието.

3. Срок на програмата до 31.12.2020

4. ОБЩ БЮДЖЕТ НА ПРОГРАМАТА – 4 000 000 лв., разпределени както следва:

- 2018 г. – 1 600 000 лв.
- 2019 г. - 1 200 000 лв. индикативна стойност
- 2020 г. - 1 200 000 лв. индикативна стойност

Финансирането на Програмата се извършва от Министерството на образованието и науката. (МОН). Средствата за осигуряване изпълнението на дейности по Програмата се разпределят съгласно сключено между участниците партньорско споразумение с приложен работен и финансов план.

4.1. Специфични допустими разходи за изпълнение на програмата

а) Преки разходи за: - персонал; - командировки; - дълготрайни материални и нематериални активи, включително апаратура; - външни услуги, пряко свързани с изпълнението на програмата; - материали, консумативи и други допустими разходи, пряко свързани с изпълнението на проекта. (възнагражденията на екипа - до 40% от преките допустими разходи за изпълнението на

дейностите; разходите за командировки - до 15% от преките разходи; дълготрайни материални активи, включително апаратура, инструменти и оборудване и разходи за дълготрайни нематериални активи (софтуер и информационни продукти) - до 20% от преките разходи; външни услуги, пряко свързани с изпълнението на програмата, - до 15%; материали, консумативи и други допустими разходи, пряко свързани с изпълнението на програмата - до 40% от преките разходи).

б) Непреки разходи: - разходи за обслужване на проекта от базовата организация и партньорските организации, участващи в проекта; - разходи за финансов одит на проекта (обслужване на програмата от водещата и партньорските организации - до 7% от стойността на общите разходи, а за одит – до 1%).

5. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

5.1. Обща цел

Националната научна програма „Културноисторическо наследство, национална памет и прогрес на обществото“ се създава в изпълнение на Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Р България 2017-2030, в перспективата на визията България да разполага с модерна и устойчиво поддържана научноизследователска инфраструктура – чрез **създаване на съдържание** за тази инфраструктура и неговото организиране във високоефективна и достъпна платформа. От друга страна програмата е необходима за осъществяване на **връзката между научните изследвания в областта на хуманитаристиката и други социални сфери** – бизнес, образование, държавна администрация вкл. т.нар. “вземащи решения”.

5.2. Конкретни (специфични) цели

- Създаване на интерактивни карти;
- Създаване и поддържане на онлайн Енциклопедия на културно-историческото наследство в Югоизточна Европа от праисторията до днес;
- Създаване на програми за културно наследство.

6. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

• Концепция за нови съвременни и общодостъпни форми на представяне на научните постижения на хуманитаристиката пред българското общество в областта на културно-историческото наследство и националната идентичност.

• Научно-приложни продукти за повишаване на информираността на широките обществени кръгове по отношение на културноисторическото наследство и националната

идентичност в целия хронологичен обхват на изследователското поле на хуманитарните институти на БАН.

- Виртуална интерактивна платформа (ВИП) „Култура“.

7. ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

Националната научна програма „КУЛТУРНО-ИСТОРИЧЕСКО НАСЛЕДСТВО, НАЦИОНАЛНА ПАМЕТ И ПРОГРЕС НА ОБЩЕСТВОТО“ включва следните направления:

- електронна инфраструктура за отворен достъп до резултатите от изследванията върху културноисторическото наследство за нуждите на:

a. държавните институции, по-конкретно на:

- Министерство на образованието и науката;
- Министерството на културата;
- Министерство на туризма;
- Министерство на външните работи;
- Министерство на вътрешните работи;
- Министерството на регионалното развитие и благоустройството;
- Държавната агенция за българите в чужбина към МС.

b. органите на местната власт

- социализация на паметниците на културното наследство – програмата ще функционира в посока опазване, изучаване и популяризиране на културноисторическото наследство чрез нови форми, достъпни за големи обществени и професионални групи.

- междупоколенческо предаване на знанията за културноисторическото наследство и въвеждането му като ефективен инструмент в обучението, преподаването и работата със специални целеви групи. Програмата предоставя иновативни форми на обучение за:

- учители и преподаватели;
- деца в предучилищна възраст, ученици от началното, основното и средното училище; студенти; обучаващи се в модули на програмите за учене през целия живот;
- българи, чийто майчин език не е български;
- учащи се в неравностойно положение;
- българи (ученици и възрастни) в чужбина;
- бежанци (ученици и възрастни).

- В сферата на креативните и рекреативните индустрии програмата предлага иновативни ресурси за културните и творческите индустрии; за компютърни и мобилни приложения; културния и фестивалния туризъм и за производството на стоки, пряко свързани с тази сфера.

8. БЕНЕФИЦИЕНТИ

Допустими бенефициенти са:

- Акредитирани висши училища по чл. 85, ал. 1, т.7 на ЗВО;
- Научни организации по чл. 47, ал. 1 на ЗВО.

които образуват консорциум от най-малко 5 организации, от които предефинирани партньори са тези, които имат принос над 10% дял от публикуваните научни резултати в областта за последните 3 години. Съгласно информацията в световните бази данни за периода 2015-2017 водещ партньор - Софийски университет „Св. Климент Охридски“; партньори: БАН и Югозападен университет. Така предефинираните бенефициенти са пряко отговорни за изпълнението на дейностите по Програмата Те привличат за партньори други университети или институти за трансфер на знание и повишаване общия научен капацитет на страната в тази област, като водещият партньор привлича поне 2 партньора, а останалите – поне по 1. Потенциални привлечени партньори: Пловдивски университет, Шуменски университет, Техническият университет в София и др. Посочените организации са потенциални бенефициенти по Програмата и допринасят за целите на програмата, за споделен достъп до националната научна инфраструктура, за трансфер на знание и повишаване на общия научен капацитет на страната в тази област.

За изпълнение на Програмата се предвижда формиране на консорциум от горепосочените научни организации и висши училища с най-висок капацитет, които заявят готовност за изпълнение на конкретни задачи от програмата, в съответствие с възприетите показатели и индикативни параметри за изпълнение на програмата.

Консорциумът ще се управлява от Изпълнителен съвет (ИС) с представители на организациите партньори, на основата на подписано партньорско споразумение, в което са разпределени средствата за изпълнението на дейностите по Програмата с приложен работен и финансов план.

Координатор на Програмата ще бъде предложен от водещия партньор имайки предвид експертната му в областта на опазване, съхраняване и развитие на културно-историческото наследство. Координаторът следва да бъде одобрен от ИС на консорциума и за негов председател.

За по-голямо въздействие на резултатите от научните изследвания върху обществото и в частност в икономиката се сформира Надзорен съвет с представители на МОН, МК, МТ, МВнР, бизнеса, местната власт, заинтересовани съсловни организации, който да наблюдава и контролира дейностите на Изпълнителния съвет при изпълнението на КИННППО.

Основната цел на Надзорния съвет е да следи за изпълнението на отговорни към обществото и икономиката изследвания и да повишава социално-икономическото въздействие на получените резултати.

КИННПО ще бъде за тригодишен период като за всяка година водещият партньор, съгласувано с ИС, представя отчет за извършената работа, степента на достигане целите и предложения за актуализиране на работната програма с конкретни количествени стойности на индикаторите.

9. ДЕЙНОСТИ ПО ПРОГРАМАТА

9.1. Дейности по изграждане на ВИП (виртуална интерактивна платформа)

9.1.1. Създаване на интерактивни карти

- Тримерна интерактивна карта на по-важните културно-исторически обекти в България, обособени по хронологически периоди – праистория, античност, средновековие, Възраждане, нова и най-нова история.

- Тримерна интерактивна карта на свещените места в България – от праисторията до новото време.

- Интерактивна карта с „пулсирането“ на политическите граници на България от създаването ѝ до днес.

- Интерактивна карта на езиковото културно-историческо наследство, включваща информация за българските диалекти, историята на произхода на имената на населените места и географските обекти и връзката им със съвременния език.

- Тримерна интерактивна карта на места, свързани с литературния живот в България – сгради, улици, паметници, кафенета, музеи, издателства, маршрути и др.

- Интерактивна карта на възникването и разпространението на българските азбуки.

- Интерактивна карта с тематични туристически маршрути (археология, етнография, нова и най-нова история и пр.), която представя информация обобщено за страната и детайлно по региони.

- Създаване на мобилни приложения, по тематичните карти, които могат да се ползват като водачи в областта на туризма и обучението в училище.

9.1.2. Създаване и поддържане на онлайн Енциклопедия на културно-историческото наследство в Югоизточна Европа.

- Създаване на видеолекторати в областта на българския език, кирилometодиевистиката, литературата, музиката, театралното изкуство, изобразителните изкуства, екранните изкуства, архитектурата, историята, археологията, етнографията, фолклора.

- Създаване на познавателни онлайн видеоигри в областта на българския език, кирилометодиевистиката, литературата, музиката, театралното изкуство, изобразителните и екранните изкуства, архитектурата, историята, археологията, етнографията, фолклора.

- Създаване на социална мрежа „Културни пространства“. Интерактивно приложение, адаптирано към мобилни устройства, в което по атрактивен начин се дава информация за знакови места, свързани с българската култура от древността до наши дни.

- Създаване на онлайн електронни библиотеки за речници на българския език и други езикови справочници, литература, музика, театър, изобразително изкуство, екранни изкуства, архитектура, история, археология, фолклор.

- Създаване на нова единна интерактивна среда, базирана на езикови технологии на базата на разработени ресурси и услуги.

- Създаване на концепция и съдържание за виртуални изложби и виртуален музей на културно-историческото наследство на България.

- Създаване на документални филми, свързани с културноисторическото наследство на българските земи и България.

9.2. Дейности по създаване на програми за културно наследство

9.2.1. Модул Образователни програми

9.2.1.1. Концептуализиране на образователни програми за културноисторическото наследство.

9.2.1.2. Маркетингови проучвания на културноисторическото наследство с оглед създаване на образователни програми.

9.2.1.3. Дефиниране на стратегическите сегменти на образователната система в областта на културноисторическото наследство.

9.2.1.4. Създаване на виртуална образователна платформа със свободен достъп, включваща:

- аудиокниги и текстове;
- електронни помагала с интерактивни модули, насочени към познавателното обогатяване и развитие на интерпретативните и творческите умения на учениците;
- образователни филми;
- дигитални тематични корпуси от материали, които чрез визуализация да направят по-достъпно и по-атрактивно обучението в средните училища в България и в българските училища в чужбина.

9.2.1.5. Изработване на конкретни учебни програми за нуждите на образователния процес, които да включват както дигитализация на културноисторическото наследство (портал),

така и създаване на места/ пространства за непосредствено общуване с тях (образователни центрове, вкл. и към музеите, ателиета, експозиционни зали и т.н.)

9.2.2. Модул Туристически програми

9.2.2.1. Създаване на информационни и познавателни продукти за културен туризъм.

9.2.2.2. Маркетингови проучвания на културноисторическото наследство с оглед създаване на съответните туристически продукти.

9.2.2.3. Дефиниране на стратегическите сегменти на регионалния туристически пазар и на неговия капацитет.

9.2.2.4. Дефиниране на нетрадиционните ниши за реализация на туристически продукти на база наличните ресурси като инструмент за стимулиране на развитието на туризма в малките общини.

9.2.2.5. Културна и историческа тематизация като процес на избиране и разработване на конкретни теми в дискурса на културния туризъм.

9.2.2.6. Изработване на програми, включващи комбинираното представяне на материалното и нематериалното културно наследство по туристически и общообразователни маршрути, организиране на фестивали, работилници и пр.

10. ПОКАЗАТЕЛИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОГРАМАТА И ИНДИКАТИВНИ ПАРАМЕТРИ

10.1. Дейности по изграждане на ВИП „Култура“:

- брой създадени интерактивни карти – 3;
- брой създадени мобилни приложения – 2;
- брой създадени видео-лекторати – 9;
- брой познавателни онлайн игри – 4;
- брой създадени елементи за приложението „Културни пространства” – 100;
- брой електронни библиотеки – 8;
- брой модули/ ресурси и услуги за интерактивната езикова платформа – 3;
- брой енциклопедични статии за понятия или паметници на културноисторическото наследство в Югоизточна Европа – 3500;
- брой описания на артефакти – метатекстове – 4000;
- брой концепции за виртуални изложби – 8;
- брой концепции за филми – 2;
- брой създадени виртуални изложби – 8;
- брой създадени филми – 2.

10.2. Дейности по създаване на програми за култура:

10.2.1. Дейности по създаване на образователни програми:

- създадени концептуални единици за образователни програми по културно наследство – 8;
- създадени и аналитични описания за отделните сегменти на образователната система в областта на културноисторическото наследство – 80;
- създадени електронни помагала с интерактивни модули – 10;
- създадени образователни филми – 5;

10.2.2. Дейности за социализация

- концептуални единици за програми за социализация на културноисторическо наследство – 3
- организирани тематични културни събития – 24.
- изработени програми за социално включване с посредничеството на културното наследство – 2;

10.2.3. Дейности по създаването на туристически програми

- създадени концепции за туристически продукти за културен туризъм – 3;
- аналитични описания на стратегическите сегменти на регионалния туристически пазар и на неговия капацитет – 1;
- аналитични описания на нетрадиционни ниши за реализация на туристически продукти в малки общини – 5;
- разработени теми в перспективата на културния туризъм – 8;
- изработени туристически програми за комбинирано представяне на материалното и нематериалното културно наследство – 8.

11. МОНИТОРИНГ

Мониторингът върху изпълнението на програмата се осъществява на две нива:

- проверки, анализи, изготвяне на междинни и финален доклади, базирани на пряката и на обратната връзка между лицата и организациите, имащи отношение по изпълнението на програмата;
- документална или техническа проверка на място от представители на МОН или оценка за изпълнението на програмата от външен изпълнител. Разходите за мониторинг, в случай че са необходими такива, са в рамките на разчетените средства по програмата.

За мониторинг изпълнението на КИННПО се определя администратор на програмата – служител на МОН, който периодично на всеки 6 месеца изготвя периодичен доклад за резултатите от наблюдението върху изпълнението на програмата, степента на достигане на целите и показателите, както и направените финансови разходи.

Администраторът на КИННППО присъства на всички заседания на изпълнителния и Надзорния съвет, общи събрания на изпълнителите без право на глас и събира данни за изпълнението на Програмата и за финансовите разходи, както от изготвените от изпълнителя отчети съгл. т. 5 от Програмата, така и от собствените си наблюдения.

За ежегодно наблюдение върху изпълнението на КИННППО се създава работна група от МОН, която ежегодно изготвя периодичен доклад за резултатите от наблюдението върху изпълнението на програмата, степента на достигане на целите и показателите, както и направените финансови разходи. Работната група при необходимост извършва документална и техническа проверка на място. Периодичният доклад завършва с препоръки за продължаване или спиране изпълнението на програмата, включително и необходимите условия за това.

12. ДЕМАРКАЦИЯ

Научните организации, отговорни за изпълнение на конкретни задачи от ННП КИННППО, включват за финансиране само дейности от Програмата, които не се финансират с други средства по европейски или по национални програми.

Средствата по Програма не могат да се използват за дейности с еднакво предназначение, финансирани от фондовете на Европейския съюз, от друго национално финансиране, както и от други донорски програми.

13. ПРОЦЕДУРА ЗА ФИНАНСИРАНЕ

а) В срок до 15 дни от приемането на НПКИННППО МОН отправя покана до предефинираните бенефициенти с принос над 10% от научната продукция в областта на ИКТ.

б) В срок до 2 месеца от получаване на поканата водещият партньор предава в МОН споразумение подписано от предефинираните и асоциирани партньори, в което са определени правилата за разпределение на дейностите по тази програма, степента на изпълнение на залегналите индикатори и получените резултати, на финансовите средства за първата финансова година, вкл. и правилата за достъп на получените в програмата научни резултати и апаратура.

в) Водещият партньор предава ежегоден отчет за извършената работа в МОН в срок до края на месец ноември на текущата година.

г) В двумесечен срок от предаването на отчета МОН оценява изпълнението на дейностите и определя бюджета за следващия програмен период.

д) МОН може да поставя допълнителни изисквания към дейностите, резултатите и целевите индикатори, както и към изпълнението на програмата